

ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2*
LEADERSHIP SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21st
CENTURY AS PERCEPTION OF TEACHERS UNDER NONTHABURI
PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

วิไลวรรณ จันทรเต็ม¹ และ ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์²

Wilaiwan Chanthem¹ and Laddawan Petchroj²

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹⁻²Faculty of Education, Rajapruk University, Thailand

Corresponding Author's Email: krooyui2557@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู และ2) เปรียบเทียบศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 310 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะความร่วมมือ ทักษะวิสัยทัศน์ ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม และทักษะการบริหารความขัดแย้ง และ2) ผลเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ส่วนจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา ในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

* Received 27 February 2026; Revised 9 February 2026; Accepted 31 March 2026

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, ทักษะภาวะผู้นำ, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were to 1) to study the leadership skills of school administrators in the 21st century as Perception of Teachers, and 2) to compare the opinions of leadership skills of school administrators in the 21st century as perception of teachers under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by gender, age, education level, work experience and school size. The sample consisted of 310 teachers were obtained by using a simple random sampling. The research instrument was a questionnaire with content validity, IOC values between .67-1.00 and a reliability value of .96. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and LSD.

The research results were as follow: 1) leadership skills of school administrators in the 21st century as perception of teachers was at the highest level in overall have 5 aspects: Communication skills, Collaboration skills, Vision skills, Innovation skills and Break Boundaries skills 2) the compare of leadership skills of school administrators in the 21st century as perception of teachers under Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2 classified by age, work experience and school size were not difference in overall and particular aspects. While the differential gender education level were not difference in overall, when considering each aspect were statistically significant at the level of .01 and .05.

Keywords: Leadership, Leadership skills, the 21st century

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวิทยาการ และ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพังได้ ต้องร่วมมือ และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สังคมโลกในยุคปัจจุบัน ก็เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารทำให้คนต้องคิดวิเคราะห์ แยกแยะและมีการตัดสินใจที่รวดเร็วเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น สิ่งเหล่านี้นำไปสู่สถานการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรมระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างมากเพื่อที่จะบริหารสถานศึกษาตามบริบทให้สอดคล้องและตอบสนองต่อการเปลี่ยนของโลก สอดคล้องกับความหมายที่ Sergiovanni (2001) กล่าวถึง ทักษะภาวะผู้นำว่าเป็นความชำนาญในการใช้กระบวนการจัดการให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อกล่าวถึงกระบวนการจัดการ (management process) มักกล่าวถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้ เช่น การจัดการทีม เครื่องมือทางยุทธศาสตร์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การบริหารโครงการ การบริหารเวลา การบริหารความขัดแย้ง เทคนิคการสร้างแรงบันดาลใจ ทักษะการสื่อสาร เทคนิคการสร้างสรรค์ เทคนิคการจูงใจ เทคนิคการสร้างความเชื่อถือ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ เป็นต้น (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557) ความจำเป็นในการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาถึงความชัดเจนขึ้น ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 5 ปี (2566-2570) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยเฉพาะในกลยุทธ์ข้อที่ 2 “ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21” ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และเน้นพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล พร้อมกับการกระตุ้นให้สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษานำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้พัฒนาตนเองและองค์กรแบบยั่งยืน นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องสนับสนุน ให้โรงเรียนสร้างเครือข่ายกับชุมชนและผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาในการยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ให้เพิ่มสูงขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2566)

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการขับเคลื่อนสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 63 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,426 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan (1970) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย เป็นลักษณะแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สถานภาพทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert)

2.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู 2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล กำหนดขอบเขตของเนื้อหาเพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือ 3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านบริหาร และด้านวัดและประเมินผลรวม จำนวน 3

คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) 4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 30 ท่าน เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) และ 7) ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ ขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือ ไปยังโรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือด้วยตนเองไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 ฉบับ โดยผ่าน Google Forms / Email และด้วยตัวของผู้วิจัยเอง โดยได้รับกลับคืนร้อยละ 100

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติการวิจัย ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การทดสอบสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสามารถแสดงผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1. การศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม

ด้าน ที่	ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ความหมาย	อันดับ
1	ทักษะการสื่อสาร	4.58	.49	มากที่สุด	1
2	ทักษะวิสัยทัศน์	4.55	.53	มากที่สุด	3
3	ทักษะความร่วมมือ	4.56	.57	มากที่สุด	2
4	ทักษะการสร้างสรค์นวัตกรรม	4.51	.56	มากที่สุด	4
5	ทักษะการบริหารความขัดแย้ง	4.40	.76	มาก	5
	เฉลี่ยรวม	4.52	.53	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .53) เมื่อพิจารณาเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร รองลงมา คือ ทักษะความร่วมมือ ทักษะวิสัยทัศน์ ทักษะการสร้างสรค์นวัตกรรม และทักษะการบริหารความขัดแย้ง

2. การเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ

ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการ รับรู้ของครู	เพศ				t	P- value
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ทักษะการสื่อสาร	4.62	.47	4.57	.49	.75	.46
2. ทักษะวิสัยทัศน์	4.65	.39	4.53	.56	2.07*	.04
3. ทักษะความร่วมมือ	4.64	.48	4.53	.60	1.37	.17
4. ทักษะการสร้างสรค์นวัตกรรม	4.55	.50	4.49	.58	.77	.44
5. ทักษะการบริหารความขัดแย้ง	4.44	.65	4.39	.79	.51	.61
รวม	4.58	.44	4.50	.56	1.08	.28

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 พบว่า ครูที่มีเพศที่ต่างกัน ในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะวิสัยทัศน์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา

ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการ รับรู้ของครู	ระดับการศึกษา				t	P- value
	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ทักษะการสื่อสาร	4.59	.48	4.55	.49	.73	.47
2. ทักษะวิสัยทัศน์	4.57	.53	4.50	.52	1.09	.28
3. ทักษะความร่วมมือ	4.62	.53	4.42	.65	2.56**	.01
4. ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.53	.55	4.44	.59	1.30	.19
5. ทักษะการบริหารความขัดแย้ง	4.46	.71	4.23	.86	2.25*	.03
รวม	4.56	.51	4.43	.56	1.92	.06

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน ในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะความร่วมมือ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะการบริหารความขัดแย้ง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามอายุ

ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F- ratio	P- value
1. ทักษะการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	1.03	3	.34	1.45	.23
	ภายในกลุ่ม	72.19	306	.24		
	รวม	73.22	309			
2. ทักษะวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	1.08	3	.36	1.29	.28
	ภายในกลุ่ม	84.71	306	.28		
	รวม	85.78	309			
3. ทักษะความร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	1.75	3	.58	1.78	.15
	ภายในกลุ่ม	100.38	306	.33		
	รวม	102.14	309			
4. ทักษะการสร้างสรรค์ นวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	.46	3	.15	.48	.70
	ภายในกลุ่ม	96.53	306	.32		
	รวม	96.99	309			
5. ทักษะการบริหารความขัดแย้ง	ระหว่างกลุ่ม	1.86	3	.62	1.08	.36
	ภายในกลุ่ม	176.17	306	.58		
	รวม	178.03	309			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.79	3	.26	.93	.43
	ภายในกลุ่ม	86.54	306	.28		
	รวม	87.33	309			

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ครูที่มีอายุที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F- ratio	P- value
1. ทักษะการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	.51	2	.26	1.08	.34
	ภายในกลุ่ม	72.71	307	.24		
	รวม	73.22	309			
2. ทักษะวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	.63	2	.32	1.14	.32
	ภายในกลุ่ม	85.15	307	.28		
	รวม	85.78	309			
3. ทักษะความร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	.20	2	.10	.30	.74
	ภายในกลุ่ม	101.93	307	.33		
	รวม	102.14	309			
4. ทักษะการสร้างสรรค์ นวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	.36	2	.18	.57	.57
	ภายในกลุ่ม	96.63	307	.32		
	รวม	96.99	309			
5. ทักษะการบริหารความขัดแย้ง	ระหว่างกลุ่ม	.10	2	.05	.09	.92
	ภายในกลุ่ม	177.93	307	.58		
	รวม	178.03	309			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.12	2	.06	.21	.81
	ภายในกลุ่ม	87.21	307	.28		
	รวม	87.33	309			

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F- ratio	P- value
1. ทักษะการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	.35	2	.17	.73	.49
	ภายในกลุ่ม	72.88	307	.24		
	รวม	73.22	309			
2. ทักษะวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	.35	2	.17	.62	.54
	ภายในกลุ่ม	85.44	307	.28		
	รวม	85.78	309			
3. ทักษะความร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	.10	2	.05	.15	.86
	ภายในกลุ่ม	102.03	307	.33		
	รวม	102.14	309			
4. ทักษะการสร้างสรรค์ นวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	.22	2	.11	.35	.70
	ภายในกลุ่ม	96.77	307	.32		
	รวม	96.99	309			
5. ทักษะการบริหารความ ขัดแย้ง	ระหว่างกลุ่ม	.59	2	.30	.51	.60
	ภายในกลุ่ม	177.44	307	.58		
	รวม	178.03	309			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.24	2	.12	.43	.65
	ภายในกลุ่ม	87.09	307	.28		
	รวม	87.33	309			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า ครูที่มีขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกด้าน ยกเว้นด้านการมุ่งเน้นบุคลากร

อภิปรายผล

จากการศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีดังนี้

1. ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะความร่วมมือ ทักษะวิสัยทัศน์ ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม และทักษะการบริหารความขัดแย้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ได้กำหนดทิศทางเชิงนโยบายที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ทันสมัยอย่างชัดเจน ผ่านโครงการอบรมและการประเมินที่มุ่งเน้นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มั่นใจว่าโรงเรียนภายใต้การดูแลจะสามารถตอบโจทย์การศึกษาในยุคดิจิทัลและความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา รังคะวงษ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ภาวะผู้นำด้านการสื่อสาร ภาวะผู้นำด้านความยืดหยุ่น ภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำด้านความคิดสร้างสรรค์ และภาวะผู้นำด้านความร่วมมือ

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องภายใต้การดูแล กำกับติดตามจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้บริหารทุกคนมี "ชุดทักษะหลัก" ที่ใช้ในการบริหารครบถ้วนเท่ากัน นอกจากนี้ความต้องการและแรงกดดันในการปรับตัวให้เข้ากับบริบทการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้ผลักดันให้ผู้บริหารทุกกลุ่มต้องแสดงออกถึงทักษะเหล่านี้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา อามโกษ (2565) ได้ศึกษาเรื่องทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยจำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้อง (Concurrence) ไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิตา เฟลินจิต (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความคาดหวังและอคติในการรับรู้ของครู โดยผู้ตอบแบบสอบถามหญิงและชายอาจให้ความสำคัญของภาวะผู้นำแต่ละด้านต่างกัน เช่น การเน้นความสัมพันธ์ หรือการเน้นการตัดสินใจ ส่วนระดับการศึกษาสูงขึ้นของครู มักนำไปสู่การใช้เกณฑ์ประเมินที่เข้มงวดและซับซ้อนกว่า

โดยเฉพาะด้านนวัตกรรมและวิชาการ ทำให้การรับรู้ถึงความสามารถของผู้บริหารต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติกาญจน์ ศรีสังข์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงาน ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ และขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัดศร จันทรงาม (2563) ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ในการยกระดับขีดความสามารถในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร รองลงมา คือ ทักษะความร่วมมือ ทักษะวิสัยทัศน์ ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม และทักษะการบริหารความขัดแย้ง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรกำหนดและแบ่งสายงานตามความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ
2. ควรเน้นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะที่อยู่ในระดับมาก ลำดับสุดท้าย คือ ทักษะการบริหารความขัดแย้ง ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Coaching/Mentoring) เพื่อให้ผู้บริหารสามารถจัดการกับความขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้ตรงตามความต้องการและจุดที่ต้องเสริมในยุคศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- จันทิมา อำนวย. (2565). *ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง*. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พัทธกร จันทร์งาม. (2563). *ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2*. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์, และคณะ. (2562). *ระเบียบวิธีการวิจัย (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)*. เจริญดี มั่นคงการพิมพ์.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1*. ในการค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สุพัตรา รังคะวงษ์. (2565). *ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2*. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570)*. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. (2567). *รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อดิภาณุจน์ ศรีสังข์. (2564). *ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี*. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Sergiovanni, T. J. (2001). *The principalship: A reflective practice perspective* (4th ed.). Allyn & Bacon.